

**CHỦ ĐỀ THẾ GIỚI HÀI HÒA THUẦN
THIỆN, THUẦN TỊNH**

CÁI GỐC CỦA TU ĐỨC LẬP NGHIỆP

CHIA SẺ TÂM ĐẮC HỌC TẬP “ĐỆ TỬ QUY”

Tập 11

Tiến sĩ Chung Mậu Sâm chủ giảng, ngày 6 tháng 3 năm 2007

Tại Hiệp Hội Giáo Dục Phật Đà Hồng Kông.

Các vị Đại đức đồng tu tôn kính, các vị bằng hữu, xin chào mọi người!

Hôm nay, là ngày cuối cùng chúng ta cùng nhau học tập "Đệ Tử Quy". Hôm qua chúng tôi đã giảng đến chương thứ năm "Phiếm ái chúng", chúng ta xem điều thứ mười ba:

“Khen người thiện, tức là tốt. Người biết được, càng tốt hơn”

Câu này ý nói khi chúng ta nhìn thấy chỗ thiện lành của người khác, họ có ưu điểm, có điểm tốt thì chúng ta nhất định phải tán thán. Vì sao phải tán thán vậy? Vì khi chúng ta tán thán ưu điểm của họ thì đó chính là sự khích lệ đối với người đó. Khi họ biết bạn đang khích lệ họ thì “*người biết được, càng tốt hơn*”. Họ nghe thấy bạn tán thán như vậy thì họ sẽ càng nỗ lực tinh tấn hơn, phát huy hơn nữa những điều thiện, những ưu điểm của mình. Cho nên, đây là một sự khích lệ đối với họ.

Đối với bản thân ta thì cũng là một sự khích lệ, nhìn thấy có người thiện thì nên học theo. Đồng thời cũng là khuyến khích đại chúng, để mọi người nhìn thấy người này có điểm tốt, có ưu điểm, họ được nhiều người tán thán cung kính như vậy khiến đại chúng đều sanh khởi tâm ngưỡng mộ muốn học theo, từ đó càng cố gắng noi gương theo.

Trong Phật giáo cũng đề xướng “*Xưng tán Như Lai*”. Như Lai ở đây là chỉ tánh đức của tự tánh. Tự tánh của mỗi người đều đầy đủ, không phải nói của tôi nhiều hơn một chút. Nếu mỗi người

đều đầy đủ, mỗi người đều có tánh đức vậy tại sao còn phải tán thán tánh đức của các Ngài chứ? Đó là do mặc dù nói tánh đức của chúng ta vốn có, nhưng tánh đức của chúng ta bị tập khí phiền não của chính mình ngăn che không thể hiển lộ ra được. Cho nên chúng ta phải thông qua tu hành, dùng *tu đức* mới có thể hiển lộ *tánh đức* của chúng ta. Do vậy mới cần phải tán thán *tánh đức*. Thông qua tán thán mới giúp mọi người hiểu được cái gì là *Thiện*, cái gì là *Ác*, phát huy cái *Thiện*, trừ bỏ cái *Ác*, dần dần dùng *tu đức* để hồi phục lại *tánh đức*. Cho nên vì sao Phổ Hiền Bồ Tát lại muốn chúng ta “*Xưng tán Như Lai*”, chính là khích lệ chúng ta *tu đức*.

Chúng ta tán thán thì nhất định phải hiểu những điều tán thán nhất thiết phải tương ứng với tự tánh, cũng chính là nói cứ thuận theo đức này mà tu thì có thể kiến tánh. Chúng ta thấy trong Phật Pháp nói: “*Ngũ giới, thập thiện*”, “*khen người thiện*”, thiện đương nhiên có rất nhiều loại. Phật Pháp định nghĩa có mười loại, chính là: “*không sát sanh, không trộm cắp, không tà dâm, không vọng ngữ, không ỷ ngữ, không ác khẩu, không hai lưỡi, không tham, không sân, không si*”. Trên phương diện thân khẩu ý không tạo những ác nghiệp này thì chính là *Thiện*. Thập thiện là thuận theo *tánh đức*, con người có thể thuận theo thập thiện mà tu thì họ có thể hồi phục lại tự tánh. Cho nên lão Pháp sư vô cùng chú trọng “*Kinh Thập Thiện Nghiệp Đạo*”, Ngài khuyên chúng ta nghiêm túc nỗ lực thực hành. Bởi vì mặc dù chúng ta học Đại thừa, học Tịnh Độ nhưng nếu không thực hiện được Thập thiện thì Đại thừa, Tịnh Độ của chúng ta cũng đều trở thành xây lâu cát trên không trung.

Ngoài tán thán Thập thiện ra chúng ta còn tán thán hạnh Phổ Hiền. Như hôm qua chúng ta đã nói đến Sư phụ thượng nhân. Sư phụ thượng bước sang năm nay là năm mươi năm giảng kinh thuyết pháp, đều là học theo Thích Ca Mâu Ni Phật, cả đời cần mẫn chăm chỉ, không mệt mỏi hoằng dương Phật Pháp. Bản thân Ngài giữ giới hạnh thanh tịnh, một lòng vì Phật Pháp, vì chúng

sanh, không một chút tự tư tự lợi, những việc Sư phụ làm chính là hạnh Phổ Hiền. Chúng ta nhìn thấy công hạnh cả đời của Sư phụ, chúng ta càng xưng tán, càng tuyên dương thì đó gọi là “*khen người thiện*”. Khen người thiện, chúng ta tán thán như vậy thì chúng ta cũng là thiện, vì sao vậy? Bởi vì đây chính là học tập Phổ Hiền Bồ Tát “*xưng tán Như Lai*”, bản thân việc này chính là thiện. Cho nên, hy vọng mọi người đều có thể học tập Sư phụ thượng nhân.

Chúng ta giảng kinh hoằng pháp, đem pháp mà Thích Ca Mâu Ni Phật đã nói tuyên dương với mọi người. Những điều mà Phật Pháp nói đều tương ứng với tánh đức. Cho nên, giảng Phật Pháp thậm chí là giảng những kinh điển thế gian như Khổng Mạnh, những kinh điển của Đạo gia đều tương ứng với thiện. Chúng ta giảng về những thứ đó “*tức là tốt*”. Hơn nữa chúng ta giảng những kinh sách đó chính là thiện trong thiện, vì sao vậy? Bởi vì trong Phật Pháp nói là Bồ thí. Trong ba loại Bồ thí có “*Bồ thí tài, Bồ thí pháp, Bồ thí vô úy*” mà trong Bồ thí thì công đức thù thắng nhất chính là tu Bồ thí pháp.

Chúng ta phải biết rõ cái thiện nào là thiện trong thiện, việc nào thiện nhất thì chúng ta đi làm việc đó. Việc này không chỉ là quả báo trong đời này rất thù thắng mà hơn nữa những điều thiện này chân thật sẽ trở thành tư lương vĩnh sanh xuất thế của chúng ta. Cho nên Sư phụ ngài luôn khuyến khích những người trẻ tuổi phát tâm học hoằng pháp lợi sanh. Hiện nay Phật Pháp đã suy thoái đến cực điểm rồi. Không chỉ là Phật Pháp mà ba nhà Nho Thích Đạo đều có thể nói là đã suy thoái đến cực điểm rồi, vì sao vậy? Bởi vì không có người học, không có người giảng. Khổng Tử nói: “*Người có thể hoằng đạo chứ đạo không thể hoằng người*”. Đạo nhất định phải có người học, có người giảng thì mới có thể hoằng dương được. Không phải đạo đi hoằng dương người mà là người đi hoằng dương đạo, cho nên người là quan trọng nhất.

Cho nên Sư phụ thượng nhân khuyến khích tôi, trong nhiều ngành nghề như vậy nên chọn nghề giáo dục Thánh Hiền. Đây là nghề thù thắng nhất, muốn lợi ích cho xã hội thì đó cũng là điều tốt nhất, hiệu quả tốt nhất. Tôi cũng đã suy nghĩ rất kỹ càng và nhận rõ con đường này, nên đã thật sự phát tâm từ bỏ công việc dạy học ở trường đại học của mình, để chuyên tâm tham gia vào công tác giáo dục Thánh Hiền. Trước tiên tự mình học tập, sau khi học xong thì giảng lại, giảng lại những kinh điển mà Sư phụ ngài đã giảng qua. Thông qua việc giảng lại để nhắc nhở bản thân, lên đài giảng, trước tiên là xem bản thân mình có thể làm được hay không? Nếu bản thân không làm được thì thật sự nói ra sẽ rất ngại. Nhưng Sư phụ ngài lại kéo chúng tôi lên đài giảng chẳng khác nào bắt trâu đi làm xiếc, cho nên không giảng cũng không được. Chúng tôi cũng rất thấu hiểu nỗi khổ tâm của Sư phụ. Bởi vì người trẻ tuổi nhất định phải dùng giảng đài mới có thể rèn luyện được. Mới bắt đầu giảng thì bản thân vẫn chưa làm được, thật sự rất hổ thẹn. Hổ thẹn cũng phải giảng, giảng đến cuối cùng thì tự mình ép mình phải làm được.

Cho nên Sư phụ ngài nói: “Con giảng bài mới đầu là giả, vì chưa làm được”. Sư phụ cũng nói đùa với chúng tôi rằng: “Con nói được nhưng không làm được thì gọi là lừa người, con nói được làm được thì mới là Hiền nhân, làm được rồi mới nói đó là Thánh nhân”. Hiện nay chúng ta nói được nhưng không làm được vậy thì phải làm sao? Cũng phải nói, nói đến cuối cùng ép mình làm cho được. Mới đầu là lừa người, lừa đến cuối cùng không thể lừa được nữa thì ép mình đi theo con đường của Thánh Hiền. Cách này là gì? Bạn thành Thánh thành Hiền cũng là do bị ép mà thành. Chúng tôi thực sự thể hội được nỗi khổ tâm của Sư phụ, cho nên cũng miễn cưỡng đi làm. Chúng tôi ở đây học giảng, kỳ thực chúng tôi ở trên đài giảng là học sinh, quý vị ở phía dưới đều là Thầy cô giáo, Thầy cô giáo giám sát học sinh xem học sinh đã làm được chưa. Nếu chưa làm được thì nên nghiêm khắc nhắc

nhờ chúng tôi. Bởi vì “*lỗi không ngăn, đôi bên sai*”, nếu thấy tôi làm chưa được thì xin mọi người thẳng thắn khuyên bảo.

Ngoài việc lên đài giảng kinh thuyết pháp ra thì “*khen người thiện*” cũng bao gồm việc giúp đỡ người hoằng pháp. Bởi vì chân thật muốn làm cho ba nền giáo dục Nho Thích Đạo được phát dương quang đại trên thế giới, có thể phổ độ chúng sanh, nếu chúng ta có nguyện này thì nhất định phải đồng tâm đồng đức cùng nhau phối hợp, phân công hợp tác làm tốt việc này. Cho nên hoằng pháp nhất định phải dựa vào hộ pháp. Hộ pháp vô cùng quan trọng, không có hộ pháp thì căn bản không thể có hoằng pháp. Như hôm nay để chúng tôi có thể lên đài giảng thì ở đây phải có sự nỗ lực của biết bao nhiêu người, biết bao nhiêu người làm việc sau hậu đài.

Cho nên Sư phụ ngài thường nói với chúng tôi rằng: “Hoằng pháp là Bồ Tát, còn hộ pháp là Phật”. Có Phật đến hộ trì Bồ Tát thì mới có thể giúp Bồ Tát tiến bộ được. Ở đây chúng tôi cũng hy vọng đặc biệt là những người trẻ tuổi có thể phát tâm. Nếu có tài diễn giảng thì nên phát tâm giảng kinh thuyết pháp. Nếu không muốn lên đài giảng kinh thì nên phát tâm làm hộ pháp. Hoằng hộ cùng phối hợp với nhau thì giáo dục Thánh Hiền nhất định có thể phát dương quang đại, đó cũng là chúng ta đã báo đáp ân đức của Sư trưởng rồi.

Trong dịp Tết Sư trưởng đã nói với chúng ta rằng: “Cả đời Ngài muốn làm ba việc, hai việc trước đều làm được viên mãn rồi. Việc thứ nhất là chứng minh Tôn giáo có thể hòa hợp. Việc thứ hai là chứng minh người dân có thể dạy được tốt. Việc cuối cùng, đây là điều hy vọng cuối cùng của Ngài là hy vọng thật sự phát dương quang đại nền giáo dục Phật Đà, thật sự giảng rõ ràng đại giáo phổ độ chúng sanh”. Chúng ta nhất định phải lấy nguyện vọng của Sư phụ làm nguyện vọng của chính mình. Xin xem điều tiếp theo:

“Khen người ác, chính là ác. Ác cùng cực, tai họa đến”

Câu này nói, nếu chúng ta nói lỗi của người khác, nói điều xấu ác của người khác, nói ra như vậy thì bản thân mình cũng đã phạm lỗi, tạo ra tội nghiệp rồi, vì sao vậy? Tạo khẩu nghiệp, ở đây gọi là hai lưỡi. Vì sao không được nói lỗi lầm của người khác? Bởi vì nói lỗi lầm của người khác, thứ nhất có thể là bạn sẽ kết oán thù với người bị bạn nói lỗi. Bạn nói lỗi họ nhưng không phải là nói ở trước mặt họ, lén lút nói về họ. Nếu bạn “dương”, dương tức là tuyên dương, đi khắp nơi nói, nói hết lỗi lầm của người ta, cái tâm như vậy thường là tâm tự tư tự lợi. Có thể bạn cảm thấy người này chướng ngại tiền đồ của bạn, sự tồn tại của họ sẽ ảnh hưởng đến bạn, cho nên bạn đi khắp nơi nói lỗi của họ. Sau khi họ biết chuyện này thì họ sẽ ôm lòng oán hận bạn, vậy là đã kết oán thù rồi. Ác nghiệp do miệng tạo ra rất nghiêm trọng. Bạn xem trong các triều đình xưa nay, nếu giữa các quan đại thần nói với nhau về lỗi của ai đó, có thể vì lỗi đó mà Hoàng đế tịch thu tài sản, cho đến giết hết cả nhà họ. Vậy thì kết oán thù lớn rồi.

Thời xưa Ngô Đạt Quốc Sư bị mọc một cái mụn hình mặt người là vì vào thời nhà Hán ngài đã kết oán thù với Triều Thố là quan đại thần triều Hán. Triều Thố theo ngài mười đời, cuối cùng cũng đã tìm được cơ hội báo thù. Triều Thố vì sao lại oán hận ngài như vậy? Chính là do ngài đã kiến nghị lên Hoàng đế nói rằng phải giết Triều Thố, bởi vì Triều Thố làm ảnh hưởng đến triều đình. Ngài đã vạch trần hết những lỗi lầm của Triều Thố ra. Kỳ thực Triều Thố có lỗi hay không, đương nhiên đã có sự bình luận của lịch sử, nhưng do ngài vạch ra hết như vậy nên hai người đã kết mối oán thù không đội trời chung. Cho nên, không được kết oán thù với người khác. Để không kết oán thù với người thì việc giữ cái miệng này là điều vô cùng quan trọng. Hơn nữa tôi đi tuyên truyền điều xấu ác của người ta, không chỉ là vấn đề của cá nhân người đó, tôi tuyên truyền việc ác của anh ta với đại chúng để đại chúng thấy người này rất xấu “Anh xem, hã ta xấu xa như vậy, còn tôi xấu một chút thì có vấn đề gì chứ?” Xã hội đại chúng có thể không cho việc ác là đáng hổ thẹn, vì sao vậy?

Bởi vì có người còn xấu ác hơn họ. Truyền thông, thời sự, báo chí hiện nay mỗi ngày đều đăng tin, mọi người nói xem là việc thiện nhiều hay là việc ác nhiều? Nếu là việc thiện nhiều thì rất tốt “*khen người thiện, tức là thiện*”, nhưng nếu là việc ác nhiều thì “*khen người ác, chính là ác*”. Vì sao hiện nay xã hội loạn như vậy? Vì mỗi ngày họ nhìn thấy báo chí đăng tải đều là người ác việc ác, người ta đã phạm rồi thì tôi phạm có sao đâu?

Tháng Một năm nay, lão Pháp sư bảo tôi đại diện tham gia một diễn đàn ở UNESCO về đề tài liên quan đến phương tiện truyền thông mang tính toàn quốc. Ý thức được một trong những nguyên nhân căn bản của các cuộc xung đột hiện nay chính là phương tiện truyền thông. Các phương tiện truyền thông thổi phồng một cách quá mức các cuộc xung đột, vốn dĩ không xung đột đến mức như vậy. Như có một vị người Iraq tham gia buổi luận đàm của chúng tôi nói rằng kỳ thực chúng tôi ở Iraq cũng khá tốt, không bạo loạn, giết người, khủng bố nhiều giống như các phương tiện truyền thông đã đưa tin. Các phương tiện truyền thông đã thổi phồng quá mức các cuộc xung đột đó khiến cả thế giới hoang mang lo sợ. Cho nên thật sự muốn hòa bình, thật sự muốn chấm dứt xung đột phải bắt đầu làm từ đâu? Các phương tiện truyền thông nên tuyên dương những việc thiện lành giống như điều này trong "Đệ Tử Quy" “*khen người thiện, tức là tốt. Người biết được, càng tốt hơn*”.

Bạn đối với một quốc gia cũng là như vậy, bạn nói những điều thiện của đất nước này, tán thán đất nước này tốt thì đất nước đó sẽ càng nỗ lực làm tốt hơn, đất nước khác cũng có thể học tập theo. Đối với việc ác, việc không tốt thì không đưa tin. Như vậy thì thế giới này dần dần sẽ được thái bình. Xin xem điều tiếp theo, điều thứ mười lăm:

“Cùng khuyến thiện, cùng lập đức”

Ý nghĩa của câu này cũng tương tự câu phía trên. Chúng ta phải biết khuyến thiện. Nhìn thấy mọi người, đặc biệt là những bạn đồng tu đạo hữu của mình thì phải thường lấy điều thiện để

khích lệ. Bạn khuyên họ hành thiện là “*cùng lập đức*”, đức hạnh của ta có thể được nâng cao, đức hạnh của họ cũng có thể được nâng cao, hai người đều được lợi ích. Cho nên giữa những người bạn lành với nhau nên thường dùng những đức mục như: “*ngũ giới thập thiện, nhân quả báo ứng, hiếu để trung tín, lễ nghĩa liêm sỉ*” để khuyên bảo nhau. Như vậy, thì giữa đôi bên đều có thể tiến bộ trên con đường Bồ Đề.

Chúng tôi mỗi ngày đều giảng bài, giảng những luân lý đạo đức, giáo dục nhân quả thế gian của nhà Nho, nhà Đạo, giảng giáo dục trí huệ của nhà Phật, đó đều là “*cùng khuyến thiện*”. Mọi người có thể đến nghe giảng, ngay việc nghe giảng cũng là một điều khích lệ đối với người giảng bài. Cho nên khi giảng bài phải khuyên bảo lẫn nhau, người giảng bài là dùng lời nói để khuyên, người nghe giảng là dùng hành động để khuyên. Người nghe giảng còn cao hơn người giảng, thân giáo thường hiệu quả hơn ngôn giáo.

Nói đến “*cùng khuyến thiện*”, chúng ta biết thiện lấy hiếu làm đầu. Một đất nước hy vọng xây dựng xã hội hài hòa thì phải bắt đầu làm từ đâu? Hơn hai ngàn năm trăm năm trước, Khổng Tử sớm đã nói rồi “*Hiếu là gốc của đức hạnh, mọi sự giáo dục đức hạnh đều bắt nguồn từ hạnh hiếu*”. Nó là đức cao đạo mầu của một xã hội hài hòa. Trong “Hiếu Kinh” nói rằng: “*Các bậc Thánh vương xưa dùng đức cao đạo mầu để trị lý thiên hạ nên nhân dân chung sống hòa mục, trên dưới không có oán hận*”. Hiếu có công năng thù thắng như vậy. Do vậy nếu một quốc gia mà có các phương tiện truyền thông thường dùng những tấm gương hiếu đạo để khuyên dạy mọi người, như đài truyền hình Sơn Đông, chúng ta biết có một tiết mục đặc biệt là “Cha mẹ trong thiên hạ”. Mỗi lần họ đều phát sóng về những tấm gương người con hiếu thảo thời nay. Những câu chuyện cảm động lòng người về tình cảm của các bậc cha mẹ. Tôi nhớ trong những hoạt động này họ đã từng bình chọn ra mười nhân vật lớn trong tiết mục “Tình cảm cha mẹ làm cảm động trời đất”, còn bình chọn ra mười người con

đại hiếu trong giới nghệ thuật. Chúng ta xem những tấm gương này đều vô cùng cảm động, điều đó cho thấy sự sáng chói của lòng hiếu thảo, khi mỗi người nhìn thấy những tấm gương như vậy thì bản thân có thể sẽ sanh khởi tâm hiếu thảo cha mẹ. Cha mẹ và con cái có thể hòa ái chính là gốc rễ gia đình hòa hợp. Gia đình lại là tế bào của xã hội, gia đình được hài hòa thì xã hội cũng có thể hài hòa. Đây là một ví dụ rất tốt cho câu “*cùng khuyến thiện*”.

Khi giảng bài tôi thường nói tôi có một ước muốn là rất hy vọng cả nước từ trung ương đến chính phủ địa phương đều có thể bình chọn ra mười đại hiếu tử, đem ví dụ của những người con hiếu này tuyên dương với người đời, chúng tôi tin rằng nhất định sẽ có rất nhiều những ví dụ làm cảm động trời đất. Trước tiên tìm ra những tấm gương đó, chân thật dốc sức để tuyên dương những điều thiện lành này thì chỉ trong vài năm xã hội sẽ hình thành một luồng phong khí hài hòa mới. Đối với các tôn giáo khác nhau, những đoàn thể tổ chức khác nhau, bao gồm cả các tổ chức chính phủ trên toàn thế giới lão Pháp sư đều khởi xướng, khởi xướng điều gì? “*Kiến quốc quân dân, giáo học vi tiên*”, dùng giáo dục luân lý đạo đức nhân quả, ngài đã thông qua mạng Internet, vệ tinh để truyền bá những nền giáo dục này.

Tôi từng cùng Sư phụ thượng nhân gặp mặt phó tổng thống Indonesia. Khi lần đầu tiên đến Indonesia chúng tôi đến thẳng dinh tổng thống Indonesia nói chuyện với phó tổng thống. Lúc đó tôi là phiên dịch, Sư phụ thượng nhân nói chuyện với họ. Vừa mở đầu phó tổng thống liền nói: “Vấn đề xã hội kinh tế của chúng tôi là một vấn đề lớn, không khởi sắc, vậy có biện pháp nào có thể giúp nền kinh tế của chúng tôi phục hưng được không? Vấn đề thứ hai là trật tự xã hội tương đối hỗn loạn, nhân tố không an định rất nhiều. Xin thỉnh giáo lão Pháp sư”. Lão Pháp sư liền nói: “Kỳ thực vấn đề kinh tế là vấn đề thứ yếu, mấu chốt là gì? Vấn đề xã hội không an định mới là thứ nhất”. Vì sao xã hội không an định? Bởi vì chúng ta không giáo hóa nhân dân. Nếu nhân dân được

giáo hóa, họ hiểu được luân lý đạo đức thì xã hội làm sao không an định được? Cho nên lão Pháp sư kiến nghị họ, có thể mời các tôn giáo khác nhau, đặc biệt là Hồi giáo của Indonesia, mời những người chân thật có đạo đức, có học vấn trong các tôn giáo đó hàng ngày lên giảng bài. Giảng bài ở đâu? Giảng trong phòng thu hình, thông qua phát thanh truyền hình để phát sóng trên khắp đất nước Indonesia. Indonesia có tổng cộng hơn mười bảy ngàn hòn đảo, trên mỗi một hòn đảo đều có cư dân, nếu ông muốn đến đó mở trường học sẽ không thuận tiện, nhưng ông dùng phát thanh truyền hình thì hiệu quả đó sẽ rất lớn. Sư phụ nói với ông rằng, nếu ông thật sự làm như vậy thì chỉ khoảng ba năm, toàn bộ xã hội của các ông sẽ có sự thay đổi rõ rệt.

Đây là thật, bạn xem ở Lô Giang lão Pháp sư đã thành lập trung tâm giáo dục văn hóa, không đầy một năm thì phong khí xã hội của trấn Thang Trì Lô Giang đã thay đổi rõ rệt. Chứng minh điều gì? Công năng của giáo dục là vô cùng lớn. Cho nên “*cùng khuyến thiện*”, công đức của việc khuyến thiện là bất khả tư nghì. Xin xem điều tiếp theo:

“*Lỗi không ngăn, đôi bên sai*”

Câu này ý nói giữa bạn bè với nhau, đôi bên nhìn thấy lỗi của nhau, nếu là bạn bè chân thật, bạn bè tri kỉ thì họ nhất định sẽ khuyên đối phương sửa đổi. Bởi vì chúng ta biết bạn bè chân thật gọi là bạn bè tình nghĩa, giữa bạn bè có nghĩa, chắc chắn không nhẫn tâm nhìn thấy bạn mình phạm lỗi lầm mà đọa lạc. Cho nên nếu nhìn thấy người khác, nhìn thấy bạn bè của chúng ta có lỗi lầm mà không khuyên nhủ họ thì là “*đôi bên sai*”. Không chỉ bạn bè của chúng ta vì phạm lỗi lầm mà nhân phẩm, đạo đức bị tổn giảm, còn bản thân ta thì sao? Đạo đức của chúng ta cũng sẽ bị tổn giảm. Nhìn thấy họ phạm lỗi nhưng bạn không chịu khuyên bảo, khoanh tay đứng nhìn, không tận hết nghĩa vụ của bạn bè, vậy thì chính ta đã bị tổn giảm mất đạo nghĩa của bạn bè. Cho nên một người phải hiểu được, chúng ta kết giao bạn bè thì phải biết kết giao với những người bạn có thể giúp đạo đức, học vấn của

chúng ta tiến bộ. Họ là những người bạn chánh trực, thành tín, có chánh tri chánh kiến, như vậy thì khi chúng ta phạm lỗi lầm bạn bè có thể khuyên răn chúng ta.

Cho nên trong “Hiếu Kinh” nói rằng: “*Sĩ hữu tranh hữu, tặc thân bất ly ư lệnh danh*” (nếu kẻ sĩ có người bạn thẳng thắn khuyên răn thì danh tiết của họ không bị hoen ố). Kẻ sĩ tức là người đọc sách, hiện nay chúng ta đều là người đi học, rất ít người không đi học, cho dù là thật sự chưa từng đi học nhưng hiện nay nghe kinh thánh pháp thì cũng gọi là kẻ sĩ. Chúng ta là người hiếu được thiện ác, hiếu được hướng thiện. Nếu bên cạnh có một người bạn chân thật có thể ngăn lỗi khuyên thiện thì thật sự là “*Thân bất li ư lệnh danh*”. “*Lệnh danh*” chính là danh tiết của chúng ta, thân của chúng ta, danh tiết của chúng ta sẽ không bị làm vậy bản tổn hại, cho nên bạn lành vô cùng quan trọng.

Các bậc Tổ sư Đại đức nói rằng trên con đường Bồ Đề, một đời này nếu chân thật muốn liễu sanh thoát tử chúng Bồ Đề thì phải cần bốn điều kiện: “*Quán sát tâm là trọng yếu, Tịnh Độ là nơi quay về, Trì giới là gốc, Nương tựa bạn lành*”. Cho nên bạn lành quả thực có sự trợ giúp rất lớn trên con đường Bồ Đề của chúng ta. Chúng ta nhìn xem xung quanh chúng ta có mấy người bạn lành? Có lúc chúng ta sẽ nói tại sao mình không có người bạn nào chịu nói lỗi của mình vậy? Chẳng lẽ mình không có người bạn tốt nào sao? Mình thật là không có phước báo! Đúng vậy, bạn không có phước báo, tại sao vậy? Bạn không có bạn lành là vì bạn không có đầy đủ tâm thái của một người có bạn lành. Chúng ta làm sao mới có thể có những người bạn tốt thật sự dám ngăn lỗi khuyên thiện cho chúng ta? Vậy thì bản thân chúng ta phải hiếu được nghe lỗi thấy vui. Người khác nói lỗi cho chúng ta, vừa nghe thấy “Ồ! Thật mừng quá, cảm ơn anh, nếu không nhờ anh nhắc nhở thì lần sau tôi lại phạm nữa rồi”. Hơn nữa họ nhắc nhở như vậy thì lần sau chúng ta sẽ không phạm phải nữa.

Thật sự là như Nhan Hồi “bất nhị quá”, ngài làm được bất nhị quá tức là không phạm lỗi lần thứ hai. Những người bạn tốt

nhìn thấy bạn thật sự muốn học, thật sự muốn tiến bộ thì họ sẽ thành tâm thành ý tới giúp đỡ bạn.

Nếu như sau khi bạn nghe những người bạn tốt khuyên răn mà bạn không chấp nhận, không chịu sửa lỗi. Họ khuyên bạn một lần bạn không sửa, khuyên bạn hai lần bạn vẫn không sửa thì lần thứ ba họ sẽ không khuyên nữa. Họ không làm việc đó quá ba lần, tự nhiên người bạn tốt này sẽ rời bỏ bạn. Làm sao chúng ta mới có phước báo để có những người bạn lành này? Vậy thì tâm thái của mình phải chánh, thật sự hy vọng đời này có thể thành tựu phẩm đức của Thánh Hiền vậy thì bạn lành nhất định sẽ đến.

Ngược lại, khi chúng ta nhìn thấy bạn bè có lỗi lầm, chúng ta cũng phải hiểu được nghệ thuật khuyên can họ. Bạn không thể nói: “Tôi nhìn thấy họ có lỗi mà tôi không khuyên thì hai bên cùng sai, tôi liền phê bình họ, còn phê bình rất nghiêm khắc, hy vọng lần sau họ sẽ không tái phạm nữa”. Nếu phê bình rất nghiêm khắc có lúc chưa chắc họ đã chấp nhận, cho nên phải xem người này có tâm lượng để tiếp nhận lời khuyên bảo hay không? Có thể chấp nhận hay không? Nếu họ là pháp khí, cái gì gọi là pháp khí? Họ có thể tiếp nhận sự phê bình, có thể chịu được lời trách mắng thì người này là pháp khí.

Bạn xem Sư phụ thượng nhân đối với mỗi người không giống nhau, có người thì Sư phụ vui cười tiếp đón, rất khách khí, có người thì lại rất không khách sáo, thậm chí còn trừng mắt giận dữ, trách mắng họ. Đó là gì? Là Sư phụ có trí huệ, Sư phụ nhìn thấy sự tiếp nhận của mỗi người không giống nhau? Người tiếp nhận được ít thì không thể cho họ quá nhiều. Nếu bạn cho họ quá nhiều, quá nghiêm khắc thì ngược lại họ sẽ sanh tâm oán hận. Như vậy thì không tốt. Còn người có thể tiếp nhận, bạn chửi mắng thậm tệ họ cũng không chịu bỏ đi thì người này có thể mắng, họ sẽ tiến bộ rất nhanh. Cho nên quán cơ rất quan trọng. Nguyên tắc thông thường, đặc biệt là người sơ học như chúng ta, đạo đức phẩm hạnh của mình vẫn chưa thành tựu, không như Sư phụ, Sư phụ ngài thành tựu rồi, vì sao Sư phụ mắng chúng ta? Ngài làm được rồi

còn chúng ta thì sao? Chúng ta chưa làm được, chưa làm được mà nói họ thì không được nói quá nghiêm khắc.

Như “Thái Căn Đàm” nói rằng, lời trong “Thái Căn Đàm” đều là nghệ thuật làm người xử thế, trong đó có nói rằng: “*Công nhân chi ác, vô thái nghiêm*”, nghĩa là nói điều xấu ác của người khác, nói lỗi lầm của người khác thì không được nói quá nghiêm khắc. “Phải xem khả năng tiếp nhận của họ”, họ có thể tiếp nhận hay không? “Dạy người điều thiện không thể quá cao”, bạn dạy những điều thiện thì không thể nói những tiêu chuẩn quá cao, bạn dạy quá cao chưa chắc họ đã làm được. “Phải nói những điều họ có thể thực hiện” mới được, họ có thể thật sự làm được những điều thiện này thì bạn mới nói với họ.

Chúng ta biết Phật có trí huệ viên mãn, điều này Ngài đương nhiên có thể làm được. Ngài khuyên thiện ngăn lỗi đều là nhìn thấy chúng sanh thế giới này của chúng ta có thể tiếp nhận được thì Ngài mới nói. Nếu chúng ta không thể tiếp nhận được thì Ngài sẽ không nói. Nói cách khác, tất cả những gì trên kinh Phật nói chúng ta đều có thể làm được, vì sao vậy? Nếu làm không được thì Phật đã không nói, tuyệt đối không nói những điều mà chúng ta không làm được. Ngài giảng những điều mà chúng ta không làm được thì chẳng phải thành hý luận rồi sao. Phật không hý luận. Cho nên chúng ta phải có lòng tin. Phật nói với chúng ta là đời này có thể liễu thoát sanh tử, có thể thoát khỏi luân hồi, có thể thành Phật đạo, chúng ta phải có lòng tin. Xin xem câu tiếp theo:

“Hễ nhận cho, phân biệt rõ. Cho nên nhiều, nhận nên ít”

Câu này nói chúng ta kết giao với người khác thì phải biết tặng quà cho nhau phải rõ ràng. Phải hiểu “*phân biệt rõ*” ở đây chính là biết rõ người ta cho mình bao nhiêu, tương lai nhất định phải báo đáp họ. Nếu người khác cho mình mà mình không biết rõ, không biết rõ tức là không rõ ràng, không để ở trong tâm. Ân đức của người đều quên hết, nếu như vậy thì đức nghiệp sẽ không thể tiến bộ. Cho nên người khác có ân đức với chúng ta thì không được quên. Chúng ta cho người khác thì không cần yêu cầu người

ta báo đáp. Hơn nữa, chúng ta tặng cho người nhất định phải nhiều hơn người ta tặng chúng ta. Nếu giữ tâm như vậy thì chính là “*cho nên nhiều, nhận nên ít*” mà ở đây nói. Tặng người khác nhiều hơn, lấy của họ ít hơn, cái ít này là ít đến mức thấp nhất, tốt nhất là đừng lấy.

Người chân thật học Đạo thì mọi việc không cầu người, không phan duyên, cuộc sống như vậy rất tự tại. Người xưa nói: “*Con người sống đến mức vô cầu thì phẩm đức sẽ tự cao*”. Thật sự là không có một chút mong cầu nào đối với thế gian này, ta chỉ quan tâm đến việc mình phụng hiến, không quan tâm lấy của người khác bao nhiêu, phẩm cách như vậy tự nhiên sẽ được nâng cao, cho nên chỉ ở một chữ “*không lấy*” mà thôi.

Phía trước nói “*hễ nhận cho, phân biệt rõ*”. “*Phân biệt rõ*” ở đây cũng có một nghĩa mở rộng, tức là bạn hiểu được những thứ bạn nhận có phù hợp hay không? Có hợp đạo hay không? Có hợp nghĩa hay không? Đồ không hợp nghĩa, chúng ta nói: “Người quân tử không lấy của bất nghĩa”, những thứ không chánh đáng thì cho dù họ tặng cho chúng ta thì chúng ta không nhất định là phải nhận, còn phải xem nguồn gốc của nó có chánh đáng hay không? Chữ “*cho*” này cũng phải xem có chánh đáng hay không. Bởi vì có nhiều trường hợp có những thứ không nên cho mà bạn lại cho, thì ngược lại sẽ tăng trưởng thêm tham sân si của họ.

Như chúng tôi ở đây học giảng kinh, học giảng kinh đều là những người sơ học, lúc này quan trọng nhất là tu dưỡng phẩm hạnh của mình, tu dưỡng thiện căn của mình, thiện căn không tham, không sân, không si. Những người làm công quả và đại chúng ở hiệp hội nơi đây đều vô cùng yêu quý, vô cùng quan tâm chúng tôi, nhưng phải biết rằng không được cho quá nhiều. Ở đây tôi cảm thấy mọi người đối với tôi vô cùng tốt, chăm sóc thật sự là hết lòng yêu thương, nhưng có rất nhiều việc chúng tôi có thể tự mình giải quyết cũng không cần đạo tràng phải lấy tiền tặng cho tôi, vì sao vậy? Ở đây ăn ở đều đã có đạo tràng, chúng tôi đã rất cảm ơn đội đức rồi, có cơ hội như vậy ở đây học tập, thành tựu

học nghiệp, đạo nghiệp, như vậy thì còn cần gì nữa chứ? Tương lai sau khi thật sự thành tựu rồi thì phải hết lòng báo đáp đạo tràng này. Cho nên đối với chúng tôi mà nói thì nhất định phải “*nhận nên ít*”, không được lấy đồ của hiệp hội.

“*Cho nên nhiều*” tức là bản thân hy vọng công hiến nhiều hơn, đem những gì mình học được ra chia sẻ với đại chúng ở nơi đây. Phải biết chân thật tu phước thì phải thông qua việc Bồ thí mà được. “*Cho*” chính là Bồ thí. Bồ thí có ba loại “Tài, Pháp, Vô úy”. Bạn bồ thí càng nhiều thì quả báo trong tương lai của bạn càng thù thắng. Bạn bồ thí tài thì được tài phú. Bồ thí pháp thì được thông minh trí huệ. Bồ thí vô úy thì bạn được khỏe mạnh trường thọ. Thật sự hiểu được quả báo thù thắng của việc Bồ thí thì câu “*cho nên nhiều, nhận nên ít*” sẽ không cần phải miễn cưỡng đi làm mà tự nhiên họ sẽ hoan hỷ đi làm. Cho nên học Phật có điều lợi ích này, có thể từ trên độ cao của Phật Pháp mà học tập “*Đệ Tử Quy*”. Đạo lý này bạn hiểu rõ rồi thì không phải miễn cưỡng để làm mà bạn sẽ rất hoan hỷ. Xin xem câu tiếp theo:

“Sắp cho người, trước hỏi mình. Mình không thích, phải mau ngưng”

Câu này chính là một quy tắc vàng, mỗi một tôn giáo đều có một lời giáo huấn như vậy “*thứ mình không thích thì không mang cho người*”. Bản thân không muốn người khác cho chúng ta thì chúng ta cũng không được dùng vật này tặng cho người khác. Trong này bao gồm tất cả mọi vật phẩm, sự việc, ngôn ngữ đều bao gồm trong đó. Bạn không thích người ta phê bình bạn, trách mắng bạn vậy thì bạn phải ít trách mắng người khác, ít phê bình người khác. Bạn không muốn người khác lấy tiền của mình thì chúng ta phải dứt trừ tâm tham, không trộm cắp. Không muốn bản thân mình mắc bệnh thì phải biết được giới sát phóng sanh. Bởi vì bạn không làm tổn hại chúng sanh thì bản thân bạn mới có quả báo tốt. UNESCO đã dùng câu này để làm quy tắc vàng, vì sao vậy? Tất cả các tôn giáo cùng đồng một lý niệm, điều này vô cùng tốt.

Phải biết khi “*sấp cho người*”, khi bạn cho người khác thì phải hiểu những thứ chúng ta cho, tặng người khác đều sẽ có nhân quả. Tiếng Anh nói: “*What goes around comes around*”. Những thứ bạn cho đi, nó sẽ trở lại bên bạn. Cho nên trước tiên bạn nên hỏi chính mình “Nếu như việc này đến với mình liệu mình có thoải mái hay không?” Ta mong muốn dễ chịu thì ta nên cho người nhiều hơn. Bồ thí tài nhiều hơn, người ta được tài sẽ rất vui, họ có thể giải quyết được vấn đề cuộc sống, tương lai mình có thể được tài phú, điều này đều có nhân duyên quả báo ở bên trong. Cho nên điều này không hề đơn giản chỉ là một vấn đề tâm lý mà nó là một chân lý, đạo lý nhân quả báo ứng đều nằm trong đó. Thứ tặng cho người khác thì nhất định sẽ trở về với chính mình.

Như trong “Thái Thượng Cảm Ứng Thiên” nói rằng: “*Quả báo Thiện và Ác như bóng theo sát hình*”. Thiện có thiện báo, ác có ác báo giống như bóng luôn đi theo thân thể vậy, nó sẽ theo sát bạn. Xin xem điều tiếp theo:

“*Ân phải báo, oán phải quên. Báo oán ngắn, báo ân dài*”

Câu này nói ân phải thường ghi nhớ ở trong lòng, tri ân báo ân. Người xưa nói rằng: “*chịu ơn một giọt, báo đáp cả suối nguồn*”. Đối với việc oán hận, người khác có lỗi với chúng ta thì chúng ta nên quên chuyện đó đi, không để ở trong tâm. “*Báo oán ngắn, báo ân dài*”, việc dài ngắn này chúng ta phải làm đến cực điểm, ngắn thì càng ngắn càng tốt. Chúng ta báo oán, trong lòng bất bình đối với họ, có oán hận, trong sát na ý niệm này vừa khởi lên thì chúng ta phải đè nó xuống. Đây là ngắn, chỉ trong một ý niệm không được để nó tồn tại lâu dài. Cho nên phải buông bỏ sự xung đột, sự oán hận đối với hết thảy người từ trong nội tâm của mình. Khi chúng ta buông bỏ hết sự oán hận thì đột nhiên chúng ta sẽ phát hiện thì ra trời đất đẹp như vậy, tâm cảnh sẽ được rộng mở, thật sự là lùi một bước thì trời cao biển rộng. Người khác có ân với ta thì chữ “*dài*” này chúng ta phải mãi mãi khắc ghi trong lòng, trọn đời cũng không quên.

Khi người khác oán hận chúng ta, chúng ta nói đây thật sự là oán hận sao? Kỳ thực không phải, bạn cảm thấy họ có oán hận, họ oán hận mình vậy thì thật sự có oán hận. Nhưng ý niệm của chúng ta vừa chuyển đổi thì khi người ta thật sự có lỗi với mình, chính là lúc họ thành tựu cho ta. Phía trước chúng ta đã nói nghịch cảnh sẽ được tăng phước, nghịch cảnh đến mà bạn có thể nhận chịu thì sẽ có phước.

Bạn xem lão Pháp sư cả đời Ngài đã chịu không ít sự hủy báng của người, đối với sự hủy báng và phá hoại của người khác Ngài thường luôn giữ tâm cảm ơn, không có lòng oán hận đối với bất cứ người nào. Ngài từng viết một đoạn như vậy: *“Hãy biết ơn những người làm hại bạn, vì họ đã tôi luyện tâm trí của bạn. Hãy biết ơn những người lừa gạt bạn vì họ tăng trưởng kiến thức cho bạn. Hãy cảm ơn những người đánh đập bạn vì họ đã tiêu trừ nghiệp chướng cho bạn. Hãy biết ơn những người bỏ rơi bạn vì họ đã dạy bạn biết tự lập. Hãy biết ơn những người làm bạn vấp ngã vì họ khiến năng lực của bạn mạnh mẽ hơn. Hãy biết ơn những người khiển trách bạn vì họ giúp bạn tăng trưởng định huệ”*. Bạn xem mọi nơi cho dù ở trong nghịch cảnh, nghịch duyên thì lão Pháp sư đều mang tâm cảm ơn. Như vậy, thì trong lòng sẽ không có oán hận. Có câu “nhân giả vô địch”, người chân thật nhân từ thì trong lòng tuyệt đối không có kẻ thù, không có oán hận. Xin xem câu cuối cùng:

“Đối người ở, thân đoan chánh. Tuy đoan chánh, lòng độ lượng”

Ở đây nói “*người ở*”, thông thường hiện nay gọi là cấp dưới, bao gồm cả hậu bối của chúng ta. Đối với họ bản thân nhất định phải làm được đoan chánh. Đoan chính là đoan chánh, vì sao phải đoan chánh? Bởi vì bạn hy vọng họ có thể học tốt, vậy thì bản thân mình nhất định phải làm tốt, gọi là chính mình “*thân đoan chánh thì không cần ra lệnh mà tự làm*”, những lời dặn dò những lời dạy bảo của bạn họ có thể học tập. Mặc dù bạn làm được rất đoan chánh, bản thân yêu cầu chính mình phải rất nghiêm khắc

nhưng nhất định phải “*lòng độ lượng*”. Đối với người khác nhất định phải dùng lòng nhân từ, dùng tấm lòng khoan dung nhân hậu, không nên nhìn thấy họ có khuyết điểm thì cứ giữ chặt không buông. Câu cuối cùng:

“*Thế phục người, người không phục. Lý phục người, tâm mới phục*”

Câu này nói đối với người chúng ta nhất định phải dùng *lý* để phục người, không nên dùng *thế* để phục người, tức là dùng quyền thế của mình để đè ép người. Đè ép họ thì trong lòng họ sẽ không phục. Bạn thật sự dùng đạo lý để thuyết phục người, dùng chân tình để làm cảm động lòng người, dùng đạo đức chân thật của bạn, dùng tình yêu thương của bạn để cảm hóa họ thì họ mới bội phục bạn.

Đến đây là đã báo cáo xong với mọi người chương “*Phiếm ái chúng*” này rồi. Sau khi chúng ta nghỉ ngơi xong, thì sẽ tiếp tục học tập. Xin cảm ơn mọi người. A Di Đà Phật!